

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Hjemløs

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Hjemløs", i Goldschmidt, M. A.: *Hjemløs*, udg. af Mogens Brøndsted ; Harald Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 346. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt04-shoot-idm140467280669968/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Hjemløs

Hjemløsheden, der har givet bogen navn, er altså ingen uforskyldt skæbne, ikke nogen forviisning som jødedommens diaspora; og forfatterens egen spaltethed mellem jødisk og dansk, mellem poesi og politik er kun motivets personlige baggrund. Det udvides til at gælde menneskets vildfarende idealitet, den ubestemte kaldsdrift; som sådant er det på én gang et adelsmærke og et svaghedstegn. Selve den ungdommelige dådsstrang fører ud over hjemmets snævre kreds, og konfrontationen med nye miljøer, opdagelsen af verden og dens muligheder, bliver et vigtigt led i dannelsesprocessen. Men jo videre horisont, des større ærgerrighed og des mere usikkerhed. Først når indsatsen for andre sætter frugt, erkender man tilværelsens orden og sammenhæng og kan medvirke til at den bliver meningsfuld.

III. Modtagelsen

Goldschmidt fortrod undervejs romanens bredde, som fik mange læsere til at trættes og afsige abonnementet på tidsskriftet, hvori den fremkom. Publikationsformen var også uheldig for en beretning med så mange indvævede tråde, som forudsatte nøjagtig erindring om det forudgående for at kunne danne det tilslagne mønster. Forfatteren måtte forklare sig i to længere efterskrifter, dels som anhang til slutkapitlet (optrykt her s. 319-21), dels i den følgende årgang af *Nord og Syd* (1858 I s. 125-39). Centrale udsagn derfra er benyttet i nærværende efterskrift.

Modtagelseskritikken blev især bestemt af de ideologiske holdninger. Den første af de få samtidige anmeldelser fremkom i det konservative organ *Flyveposten* 1857 (nr. 283), vistnok affattet af den jødiske litterat Gottlieb Sicsby. Han havde været medarbejder ved *Corsaren*, men også polemiseret mod sin chef i en »Epistole», hvor han efterlyste mere humanitet hos den vilde fribytter. Romanen imødekom netop dette ønske, og den anonyme anmelder er da også anerkendende uden dog at vise dybere indsigt. Han finder det karakteristiske for Krøyer i »Ungdommens urolige Higen efter Tilfredsstillelse i Livet» uden særlig retning mod noget idealt, og heltens tidsomgivelser er langt interessantere end heltens selv.